

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

De Hartenkenner

..... maar de Heere ziet het hart aan.
1 Samuël 16:7 (laatste ged.)

Als u bovenstaande woorden leest, weet u waarschijnlijk wel wat hieraan voorafgaat. Deze laatste woorden worden gesproken als een tegenstelling. De Heere zegt tot Zijn knecht Samuël dat hij niet op zijn uiterlijke waarneming af moet gaan. Samuël was immers geroepen om een nieuwe koning te zalven voor Israël, nadat het met koning Saul op een grote teleurstelling is uitgelopen. De Heere had gesproken: "Ik heb Mij een koning onder zijn (dat is Isai de Bethlehemit) zonen uitgezien". Toen nu Samuël de eerste zoon van Isai, Eliab, zag wist hij meteen dat deze het was. Zo'n flinke verschijning. Daar kon je als volk mee voor de dag komen. Dat zou de toekomstige koning moeten zijn. Maar nee... de Heere zegt: "zie zijn gestalte niet aan, noch de hoogte zijner statuur..." Duidelijk wijst de Heere Samuël terecht. "De mens ziet aan wat voor ogen is, maar de Heere ziet het hart aan."

Dit woord van de Heere is ook voor vandaag bijzonder onderwijzend. Wat laten we ons toch steeds beïnvloeden door onze uiterlijke waarneming. Wat spreken we onze beoordelingen en veroordelingen steeds uit op grond van uitwendige feiten. Wat wij zien en horen is voor ons beslissend, dat geeft voor ons de doorslag. Wordt er zo ook niet gemakkelijk over gezagsdragers en ambtsdragers gesproken? Wordt ons oordeel over medemensen zo niet heel gemakkelijk bepaald? Laten we ons ook niet heel gemakkelijk beïnvloeden door zgn. opiniepeilers? De mens ziet aan wat voor ogen is. Ja, zegt u, maar dat kan toch niet anders? Wij kunnen toch niet verder zien wat er inwendig in iemand omgaat? Dat is juist, maar daarom juist zou ons veel meer bescheidenheid en voorzichtigheid passen. Daarom zouden veel meer schriftuurlijke maatstaven aangelegd moeten worden.

De Heere zegt hier Zelf tegen Samuël en... daarin ook tegen ons: "Maar de Heere ziet het hart aan". Wat kunnen we uit deze woorden leren? Allereerst dat de Heere de Kenner en de Oordeler is van ons hart. Met hart wordt bedoeld datgene dat de kern is. Het hart is het centrum van ons bestaan. Uit het hart zijn de uitgangen van het leven. Als de Heere oordeelt legt Hij geheel andere normen aan. Hij ziet het hart aan. Hij weet hoe iemand werkelijk is. Hij weet wat er werkelijk leeft in iemands innerlijk. We kunnen daaruit ook leren dat er veel kan zijn in godsdienstig opzicht, terwijl het buiten het hart omgaat. Voor hoevelen is de godsdienst niets anders dan de onderhouding van uitwendige leefregels, terwijl het hart ver van de Heere is. Zo zegt Hij van de schijnheilige: hij nadert tot Mij met zijn lippen, maar zijn hart houdt zich verre van Mij. Velen bedriegen zichzelf voor de eeuwigheid omdat ze wel met een uitwendige godsdienst meenden te kunnen volstaan, maar nooit in waarheid om hartvernieuwende genade hebben gesmeekt. Velen zeggen voor de zuivere waarheid te zijn, maar... het blijft bij een verstandelijke kennis en een uitwendige levensopenbaring.

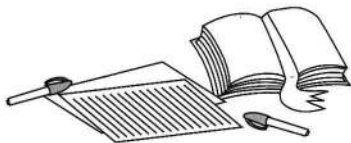
Wie dit op zich in laat werken kan bevreesd worden. Ben ik zo? Bedrieg ik me op die manier? Als het u echt te doen mag zijn om waarheid in het binnenste, dan krijgt u nodig het werk van de Heilige Geest. Want ons hart is boos, schuldig en vol zelfbedrog. Ons hart is van nature één en al verderf. Het werk van God de Heilige Geest is overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel. Hij vernieuwt het hart, hij maakt van dood levend. Doden zullen horen de stem van de levende God. Omdat de Zoon van God Overwinnaar is over dood en graf, kan het nieuwe leven uit Hem, de Levensbron ontvangen worden. Ja, de Heere maakt ons in Zijn oneindige goedheid bekend dat dat Zijn werk is.

Het hart, het centrum van het leven, gaat als het vernieuwd is door God, vertonen de werken van het nieuwe leven. Onze gedachten, woorden en daden getuigen dan van het nieuwe leven. Het hart is ook de zetel van de liefde. De liefde van God uitgestort in het hart, komt dan ook openbaar in een zich richten op God en de naaste vanuit de liefde. Dan worden het zondige zichzelf bedoelen en het zondige zichzelf behagen verboden. Het wordt het verlangen van de ziel om God te behagen. "Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal? Wat is tot eer van Uw Naam?"

Omdat de Heere het hart aanziet weet ik dat ook de onvolkomenheid, na ontvangen genade, door Hem gezien wordt. Dat wordt mij tot een last en een zorg. Want het kan voor Zijn heilig oog niet bestaan. De oppervlakkige godsdienst kan zich daar gemakkelijk bij neer leggen en redeneert: een mens blijft nu eenmaal een zondaar. Maar wie waarlijk genade kent moet zich daarom steeds weer opnieuw aanklagen bij de Heere. Welk een wonder mag dan gezien worden in de verzoening door het bloed des kruises! Wat een prediking wordt dan gehoord in Hem, Die de Weg, de Waarheid en het Leven is. Zijn zoen- en kruisverdiensten worden noodzakelijk, dierbaar en gepast voor een arm en ellendig volk.

Hoe is het met uw hart gesteld? De Heere ziet het hart aan! Ziet Hij in uw hart Zijn eigen werk? Onttrek u niet aan het zelfonderzoek. Laat het uw bede zijn: "Doorgrond mij, o God! En ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten. En zie, of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op de eeuwige weg."

A. van de Weerd

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In deze aflevering van ons blad treft u een meditatie aan van ds. A. v.d. Weerd over 1 Samuël 16:7 (laatste ged.) "De Hartenkenner." Ds. M.C. Tanis schrijft een artikel met als titel "Het staan in de dienst. Het persoonlijk gebed." Ds. P. Roos schrijft een afsluitend artikel over beeldend preken. Ds. K. Hoefnagel geeft een verslag van het afscheid van ds. A. v.d. Weerd van Dordrecht-C. en van de bevestiging en intrede in Nieuwkoop. Ds. J.M.J. Kieviet schrijft over het huisbezoek. Ds. P. van Zonneveld

schrijft een brief aan ouders. Ds. P. den Butter vervolgt zijn serie over de persoon en het werk van Titus.

Overlijden mw. van der Ent

We leven mee met de fam. van der Ent die zich een geliefde (schoon) moeder en grootmoeder op hoge leeftijd zagen ontvallen. Naast haar man, wijlen ds. H.C. van der Ent, heeft zij veel mogen betekenen in de gemeenten waar gearbeid mocht worden. Toen wij in Werkendam stonden, hoorden wij uit de mond van ouderen over het echtpaar Van der Ent. Bij familie heb ik haar nog wel eens ontmoet. Het is het allergrootste als er goede verwachting mag zijn. Zij heeft daarvan mogen spreken. De Heere geve dat kinderen en kleinkinderen het ene nodige mogen zoeken voor het eerst of al meer.

Ontmoetingsdag 'Bewaar het Pand'

We geven u alvast datum en plaats door: D.V. zaterdag 17 september, Urk.

Amtsdragersconferentie

D.V. Zaterdag 3 december, Slie-drecht- Centrum. Inleider: dr. R. Seldenrijk. Onderwerp: Ziekenbezoek.

Versijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 23 juni verschijnen, dus over twee weken. Kopij graag binnen donderdag 16 juni. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH

BEELDEND PREKEN (3)

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. J.M.J. Kieviet en Ds. K. Hoefnagel

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,

2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 7,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 6 dollar per jaar. Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Afsluitend wil ik graag nog enkele redenen noemen, waarom de visueel getinte prediking geen acceptatie verdient.

Ik denk dan aan de beperking, die men zal ontmoeten in tekstkeus. Er zijn maar een gering aantal onderwerpen, die zich echt lenen voor "toneel". Ja, zo noem ik het maar, want deze aanduiding wordt hier en daar ook door anderen gebruikt.

Juist die teksten, die getuigen van diepgang en grondigheid, zullen uitgesloten worden van de moderne kansel. Alleen die zaken komen aan de orde, waar je met handen en voeten iets mee kunt doen. Daardoor gaan we de melk stellen boven de vaste spijzen.

Men zal zeggen dat we toch leven in een visueel tijdperk? De mens van nu is toch groot geworden bij TV en internet? Moet de kerk daar niet op inspelen? Vraagt deze tijd niet om een eigentijdse benadering?

De fundamentele vraag is dus of we de methodieken van de wereld min of meer zouden moeten overnemen. Ik denk hierbij ook aan powerpoint-presentaties, die hier en daar ook tijdens een kerkdienst worden gebruikt. Voor wie het niet weet: powerpoint is een programma voor de computer, waarbij allerlei lijnen en thema's uit een preek of een lezing op een scherm geprojecteerd worden. Bij het catechetisch onderwijs kan deze vorm van onderricht enige diensten bewijzen

aan het goede doel. Maar in de kerk en tijdens de preek?

Ik vermoed eigenlijk dat allerlei leermeesters het ook wel aardig en leuk vinden om wat te spelen met allerlei technische hoogstandjes. We weten nu eenmaal dat er ook in ambtelijke kringen soms maar wat graag geëxperimenteerd wordt met de computer. Misschien een te gedurfde opmerking?

Maar inspelen op de mode van de tijd en de waan van de dag in de kerk, nogmaals, kan dat wel?

Ik ben er persoonlijk van overtuigd dat dit een dwaalspoor is. Ik zie het als een laatste poging om de mens nog te bereiken en met die laatste poging geven we alles weg. De gewone preek van elke zondag bent u dan feitelijk kwijt.

Ik zei laatste tegen iemand dat we hier 's zondags nog een gewone dienst hebben, zonder allerlei opsmuk; een gewone preek, zonder die schijnbaar zo vlotte en aansprekende boodschap. Toen hoorde ik aan de andere kant van de lijn verzuchten: Hadden we dat nog maar! En dat was iemand uit een gemeente binnen ons kerkverband.

Hoe ging een groot prediker als Paulus om met de neigingen van zijn dagen? Nam hij de stijl van zijn dagen over?

Wat zou hij bedoelen in 1 Corinthe 2:1, als hij zegt niet gekomen te zijn

met "uitnemensheid van woorden of van wijsheid"? In die dagen waren er de Griekse redenaars, die het zochten in een schone rede en een vlotte rhetorica. Paulus heeft het nimmer overgenomen. "Mijn rede en mijn prediking", zo zegt hij, "was niet in bewegelijke woorden der menselijke wijsheid, maar in betoning des geestes en der kracht". Hij verkeerde in die gemeente in zwakheid en in vreze en in veel beving.

Menselijk gesproken had Paulus geen schijn van kans en kon hij niet rekenen op enig succes. Dat was zo wat betreft de vorm en de presentatie, maar dat was dan ook nog eens een keer zo wat betreft de inhoud van zijn woorden. Deze werden namelijk bepaald door Jezus Christus en Dien gekruisigd en daar liepen Joden en Grieken al helemaal niet warm voor. In een dubbel opzicht dus een verloren zaak, deze dwaasheid der prediking.

Paulus bedient zich van wijsheid, welke de overste dezer wereld niet gekend heeft. Omdat hij niet ontvangen heeft de geest der wereld, maar de Geest Die uit God is. Daar hebt u de zaak! Het kan alleen goed gaan, als God een wonder doet. En daar mocht de apostel het van verwachten.

Natuurlijk was hij de Joden een Jood en de Grieken een Griek, maar dat kwam nooit aan de orde als het ging om de dwaasheid des kruises.

Denken we ook eens aan wat hij zegt in Galaten 6 over zijn roemen in het kruis van Christus. Hij spreekt in dit verband over hen die een schoon gelaat willen tonen naar het vlees (6:12). Dat waren sommige Joodse redenaars, die van het evangelie een soort "show" maakten. In de engelse vertaling lezen we het zo: "a fair shew".

Werk dat eens uit. Een show maken van de preek. Dat kan op allerlei manieren. Deze dwaalleraars poetsten de preek op in een wettische geest om de mensen maar tegemoet te komen. Precies zoals de showmasters van onze tijd zich schminken en uitdossen om er zo voordelig mogelijk uit te zien.

Het is voor Gods knechten in ieder geval ook een reëel gevaar 's zondags een show op te voeren. Met de bedoeling om indruk te maken, om invloed te krijgen of om het goede doel te dienen. Daar maken we allen ons wel aan schuldig.

Als de dominee het niet bedoelt als een show, zullen veel hoorders het wel zo oppakken, namelijk als een vertoning die bij een deel van het publiek indruk maakt

Kom, laten we ons maar houden aan de gewone preek en de gewone kerkdienst! Bij de dwaasheid der prediking met woorden die de Heilige Geest leert en niet, zo zegt Paulus, met woorden die de menselijke wijsheid leert (1 Cor.2:13).

Predikers mogen vertrouwen op de belofte van God. De Heere belooft Zijn woorden in onze mond te leggen. Hij is machtig om alle weerstanden te overwinnen en daar mag Gods dienaar op vertrouwen. Doden zullen horen de stem van de levende God en die ze gehoord hebben, zullen leven. Duidelijker kan niet gezegd zijn dat er niets is in de hoorder en dat alles van Gods kant moet en zal komen. Er is in mensen geen aanknopingspunt, maar dat behoeft ook niet omdat de Heere wakker is over Zijn Woord om dat te doen. Er is onze kerken ook altijd een volk geweest dat hunkerde naar de reine prediking; zij hoorden in die prediking de stem van God Zelf. Hopelijk zijn ze er nog, die bedenken dat God

Zelf spreekt door Zijn knechten.

Maar wij hebben dan ook de dure roeping om in dat geloof te staan. En maakt de Heere niet elke zondag weer allerlei vrees beschaamd, als Hij op de kansel een wonderlijke kracht van Boven doet ervaren?

Laten we dus de gemeente het volle Woord brengen. Niet beperkt door de geest van de tijd, maar verruimd door de vervulling met Gods Geest. Dan kan die prediking nog grote dingen uitwerken. Dan zal op Gods tijd en wijze de vrucht niet uitblijven.

Luister zeker wel naar de stem van de tijd, waarin u leeft. Maar niet zozeer om aanpassing te bewerken, maar wel om werkelijk de mens van onze dagen te bereiken. De rijkdom van het Woord is zo groot, dat het staande zal blijven in de wereld van nu.

In het Hebreeuws heeft men een woord dat betekent: woord en daad. Gods Woord is een zaak, het is een gebeurtenis. Gelukkig wie het zo hoort. Gods beloften zijn zowel woorden alsook zaken. En dat heeft de Kerk van alle tijden ook gehoord. Het blijft waar: Hoort en uw ziel zal leven!

P. Roos

DORDRECHT-NIEUWKOOP

Voor ds. A. v.d. Weerd en onze gemeenten in Dordrecht en Nieuwkoop waren 20 en 28 mei bijzondere dagen. Op 20 mei nam ds. v.d. Weerd afscheid van Dordrecht. Van die afscheidsdienst maakte oud. J. de Heer het volgende verslag:

"Ds. A. v.d. Weerd heeft op vrijdagavond 20 mei afscheid genomen van de Christelijke Gereformeerde Kerk van Dordrecht-Centrum wegens vertrek naar de kerk van Nieuwkoop. Hij bediende het Woord uit Hebreë 13:20 en 21: De God nu des vredes, Die de grote Herder der schapen, door het bloed des eeuwigen testaments, uit de doden heeft wedergebracht, namelijk onze Heere Jezus Christus, Die volmake u in alle goed woord en werk, opdat gij Zijn wil moogt doen, werkende in u, hetgeen voor Hem welbehagelijk is; door Jezus Christus, Denwelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

De predikant behandelde de tekst als een afscheidsgebed van de apostel. Het is een gebed tot de God des vredes, het wordt gebeden omwille van

het werk van Jezus Christus, de grote Herder der schapen, en het richt zich op Zijn verheerlijking.

Na de dienst volgden er verschillende toespraken. Ds. J.P. Boiten sprak namens de classis Dordrecht, ds. P. Mulder namens de Dordtse predikanten van de gereformeerde gezindte en wethouder A.T. Kamsteeg namens het college van burgemeester en wethouders. Namens de gemeente van Dordrecht-Centrum sprak ouderling W. Zeeders. Hij liet de scheidende predikant toezingen Psalm 121:4".

We nemen het bovenstaande met dank over.

Ds. v.d. Weerd diende de gemeente van Dordrecht vanaf augustus 1987. Dat is al weer bijna 18 jaren geleden! Afscheid nemen is iets achter je laten, het is een stukje sterven, het hoort bij deze bedeling: niets is hier blijvend. Nu ja, niets? Petrus schrijft: "Maar het Woord des Heeren blijft in der eeuwigheid", en dat dierbaar Woord van God mocht ook in Dordrecht verkondigd worden door deze dienaar. Moge de eeuwigheid rijke vrucht

openbaren! De Koning der Kerk gedenke ook aan de gemeente die nu vakant geworden is.

Dordrecht werd vanaf 1978 tot 1986 gediend door de onvergetelijke ds. H.C. van der Ent.

Op woensdag 25 mei j.l. overleed zijn weduwe, woonachtig in Dordrecht. Zij mocht ingaan in de vreugde haars Heeren. Op de dag dat ds. v.d. Weerd bevestigd zou worden in zijn nieuwe gemeente, zaterdag 28 mei, moest hij nog de begrafenis van deze predikantsweduwe leiden. Zodoende werd het een drukke en emotionele dag voor hem. Maar de Heere maakte alles wel. We maakten de rouwdienst, alsmede de bevestigings- en intrededienst die dag mee en het werd een goede dag, waarop Gods Woord centraal mocht staan.

De kerkenraad van Nieuwkoop, verblijd door de overkomst van een eigen herder en leraar, belegde de twee diensten in het mooie, ruime kerkgebouw van Alphen a.d. Rijn. Dat was plezierig, maar ook nodig, gezien de grote belangstelling.

Om half 3 beklom de bevestiger, prof. Dr. A. Baars, de kansel. In 1982 mocht hij ds. v.d. Weerd bevestigen in diens derde gemeente, Urk. Thans mocht hij die taak opnieuw vervullen. Dr. Baars herinnerde aan de vorige voorgangers van Nieuwkoop, de heer J. van Leeuwen en ds. D. Slagboom. Nu echter mag Nieuwkoop een dienaar in volledige, actieve dienst ontvangen.

De tekst voor de prediking was Efeze 4:11 en 12: En Dezelfde heeft gegeven sommigen tot apostelen en sommigen tot profeten en sommigen tot evangelisten en sommigen tot herders en leraars; tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouw van het lichaam van Christus.

De prediker wilde met name stil staan bij het ambt van herder en leraar, ten eerste als een gegeven goed, ten tweede met een tweevoudige taak, terwijl dit tekstwoord ten derde wijst op een heerlijke belofte.

Onder de gaven die de verhoogde Koning uitdeelt aan Zijn gemeente, behoort ook de gave van herder en leraar. Het feit dat hij een gegeven goed is, tilt het ambt tot grote hoogte. Hij zendt Zijn knechten tot wie Hij wil en wanneer Hij wil. Christus is de Zender. De gemeente vergete niet dat hun predikant een gezondene is, een genadegave. De prediker wordt aangeduid met herder en leraar. Christus

noemt Zich Herder. Maar Hij is eveneens Leraar. Dit kan niet gescheiden worden. Gods dienstknecht moet de schapen weiden, zowel vanaf de kansel als op pastoraal bezoek, in de grazige weiden van het Woord. Hij moet kunnen luisteren, niet om er daarna het zwijgen toe te doen, maar om daarna te spreken, het Woord te laten spreken, herderlijk. Herderlijk leraar zijn is het twijfelende hart bemoedigen, zondaren de weg wijzen. De beste dominee is hij die transparant is tot op Jezus Christus. Hij moet wasen, de zondaar minder worden.

De herder en leraar is geschonken tot toerusting. Christus gebruikt hun bediening. De bediening der verzoening: Wij bidden van Christus'wege: laat u met God verzoenen. De eis van bekering en geloof. De dienaar moet het door Gods Geest aangeraakte hart leiding geven, geestelijke leiding, van het verkeerde spoor afbrengen en in het rechte spoor leiden. Gods kind moet door zijn arbeid geoefend worden tot heiligmaking, tot dienstbaarheid: Leer mij o God van zaligheden, mijn leven in Uw dienst besteden.

Tenslotte werd de hoorder de vraag gesteld hoe wij Gods knecht ontvangen. Als gave? Biddend? Biddend om de Heilige Geest?

Het was fijn om naar te luisteren, ook tot opscherping van de aanwezige dienaren des Woords.

Goed en nuttig is het om het bevestigingsformulier weer eens te horen. En toen het 'ja ik, van ganser harte' door de stille kerk klonk, was er ook het gebed: Heere Jezus, Gij goede Herder en hoogste Profeet, gedenk toch aan Uw knecht in Nieuwkoop en aan al Uw gaarne getrouwe knechten. Het is een onmogelijk werk en toch een heerlijk werk. Gods knechten mogen wel eens zingen: Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten!

We zongen Nieuwkoopse predikant Psalm 119:9 toe en dr. Baars sprak nog enkele welgemeende woorden. De eerste dienst was ten einde.

Het is altijd fijn als een kerkenraad besluit om op een dergelijke dag niet alles in één dienst te proppen. Niet in het minst voor de bevestigde predikant, die na de eerste dienst dan even tot zichzelf kan komen. Maar ook voor de feesthoudende menigte is het beter zo. Het is ook fijn elkaar tussen de diensten door te ontmoeten en te spreken. De gasten werden goed verzorgd, het heeft ons aan niets ontbroken, alle lof voor de verzorging o.l.v. het Nieuwkoopse kostersechtpaar

van Wijngaarden en hun helpers en natuurlijk het Alphense kostersechtpaar v.d. Leede.

Om half 7 begon de avonddienst. Vol en gedragen klonken de psalmen deze dag. De haast van onze tijd mag niet doordringen tot ons psalmgezang. Speelde 's middags Ron Verduijn het orgel, 's avonds was het Lambert v.d. Weerd.

Het was een lange en vermoeiende dag voor ds. v.d. Weerd, maar het was aan de prediking niet te merken. Zijn tekst was uit Exodus 4: En de HEERE zeide tot Mozes: Wat is er in uw hand? En hij zeide: een staf. Neem dan deze staf in uw hand, waarmee jij die tekenen doen zult.

Het thema was 'Toerusting tot het herdersambt'. Noodzakelijk, betekenisvol en zegenrijk.

Mozes moest leren dat Gods tijd de beste is. Toen hij zelf aan het werk ging, liep het uit op een vlucht. Nu is Gods tijd gekomen. Nu moet Mozes echter ingewonnen worden. Zijn hart moet bereid gemaakt worden die taak op zich te nemen. God weet hoe zwak van moed en klein van krachten we zijn. Wat is het een wonder dat de Heere ondanks onze bezwaren en tegenwerpingen en ons bestaan nog wil doorwerken. Zijn Raad zal bestaan. Wat is er in Mozes' hand? Eigenlijk niets, want wat is nu die staf? Wat heeft Gods knecht nu in zichzelf?

Maar God maakt die staf tot een ware herdersstaf. In Dordrecht werd de herdersstaf neergelegd. In Nieuwkoop wordt die weer opgenomen. God geeft die staf in een zwakke hand. De staf van het Woord van God, hetwelk is een kracht Gods tot zaligheid. De herder wordt geroepen tot Woordbediening. Een goede herder moet ook op zijn tijd tikken uitdelen.

Uit liefde tot het verlorene. De roep klonk: Kom over en help ons. Hier ben ik, maar de dienaar komt niet alleen. Hij komt met de herdersstaf in zijn hand. In Naam des Heeren.

Die staf ging met Mozes mee. Het werd een teken van Gods macht om de vijand te vernietigen en om Israël te behouden. Waar geen weg was, wordt een begaanbare weg geëffend. Mozes' staf werd ook gebedsstaf. Beeld van de grote Voorbidder, door Wiens werk zondaren zalig worden. Er was stille aandacht onder deze jong en oud aansprekende prediking. Nadat ds. v.d. Weerd voor het eerst als eigen herder en leraar de zegen

had opgelegd, sprak ds. G.J. Capellen van Scheveningen enige hartelijke woorden van welkom namens de classis Den Haag. Namens kerkenraad en gemeente voerde oud. Muilwijk tenslotte het woord en liet ons de nieuwe predikant Psalm 20:1 toezingen. Daarna sloot ds. v.d. Weerd af met enkele dankwoorden, in het bijzonder aan het adres van zijn bevesti-

ger. Na het 'Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen', verlieten we de kerk. We bleven nog wat na. Velen schudde ds. en mevr. v.d. Weerd en hun kinderen nog de hand. Voldaan keerden we huiswaarts. We hebben vele zorgen, maar er zijn ook goede dingen in Juda. Want de Heere is goed.

K. Hoefnagel.

van de eeuwigheid op de harten te binden. In geen andere gezindheid dan die ook in de Heere Jezus was, namelijk in grote ernst en bewogenheid.

wat dat vereist

Voordat ik nu inga op de moeiten en de mogelijkheden van het huisbezoek, wil ik eerst nog enkele woorden wijden aan iets anders. Namelijk aan wat dit van de ambtsdrager vereist. Dat is in één woord te zeggen – en ik heb het eigenlijk al gezegd: hij moet herder zijn. Dat geldt niet alleen van de dienaar van het Woord, hoewel het herderschap heel speciaal aan zijn ambt wordt verbonden. Maar elke ambtsdrager, en met name de ouderling, moet herder zijn. De broeders die door middel van de geregelde huisbezoeken de gemeente ingaan, moeten een herderlijk hart hebben. Ze zijn de onderherders van de kudde. In dienst van de grote Herder der schapen. Het kan dan ook niet anders, of ze zullen die Herder moeten kennen. Door een waarachtig geloof. De herders moeten zelf eerst schaap zijn. Het is onmogelijk dat het anders zou mogen zijn: ze zullen tot de kudde van Christus moeten behoren. Hoe zouden ze anders de kudde die aan hun zorgen is toebetrouwd, kunnen leiden en weiden, kunnen hoeden en voeden...

De Heere is daarover in Zijn Woord ook helder en klaar: ze dienen mannen te zijn van een goed getuigenis en begiftigd met de Heilige Geest. Mensen die voorwerp van Gods bijzondere genade geworden zijn. Wanneer ze spreken, dienen ze te weten waarover en vooral over Wie ze spreken. En dat niet alleen. Ze dienen zich ook te onderscheiden door de oefeningen van dat geloof. Laat ik die prachtige zin uit ons formulier maar eens citeren: *"Om het welk te doen, de ouderlingen schuldig zijn, Gods Woord naarstig te doorzoeken en zichzelf gedurig te oefenen in de overlegging van de verborgenheden des geloofs."* Hier is bijna elk woord een zaak: gedurig te oefenen..., etc. De ambtsbroeders moeten dus oefenaars zijn, be-oefenaars, namelijk van de godzaligheid. In de doorgaande bestudering van de Schriften. In de telkens terugkerende afzondering in de binnenkamer. Om hun persoonlijke en hun ambtelijke noden de Heere voor te leggen. Om door de grote Herder te worden toegerust om voor Gods aangezicht te wandelen en een

VRAGEN ROND HET HUISBEZOEK (5)

De persoonlijke toepassing van het Woord van God. Dat is, in het kort gezegd, het doel van het ambtelijke huisbezoek. Meer dan in de prediking nog is er in het huisbezoek gelegenheid om in te gaan op de persoonlijke noden en moeiten – of het gebrek daaraan – van de schapen. En om vanuit het Woord van de Heere gerichte hulp te bieden, precies in de omstandigheid waarin de schapen worden aangetroffen. Huisbezoek is herderlijke zorg bij uitstek.

Geldt het in de prediking al dat de boodschap niet massief en niet in het algemeen bij de hoorders gebracht moet worden, nog te meer is dat het geval in de persoonlijke contacten van de ambtsdrager met de leden van zijn kudde. Pastorale, herderlijke zorg houdt in dat de herder zich heel bijzonder bezig houdt met dat ene schaap en met zijn of haar heel persoonlijke geestelijke omstandigheden.

waar zijn de herders?

In Ezechiël 34 lezen we het verwijt dat de Heere door de dienst van de profeet laat horen aan het adres van de herders van Israël, de geestelijke leidslieden van het volk. Ze blijken geen echte herders te zijn. Want ze trekken zich de noden van het schape niet aan. Waarschijnlijk kenden ze die niet eens. *"De zwakke sterkt gij niet en het kranke heelt gij niet en het gebroekene verbindt gij niet en het weggedrevene brengt gij niet weder en het verlorene zoekt gij niet, maar gij heerst over hen met strengheid en met hardigheid."* De herders blijken geen echte herders te zijn. Ze bieden geen echte zorg aan de schapen. Ze hebben geen hart voor de schapen. En daarom hebben ze ook geen oog voor de schapen. Ze hebben meer zichzelf op het oog dan de kudde die aan hun zorgen is toevertrouwd. Het gevolg daarvan tekent de profeet. De kudde raakt verstrooid. Ze wordt zelfs

het wild gedierte tot spijs. Dat is de klacht van de Heere aangaande deze herders. Die hun hoge taak namens Hem moeten uitoefenen. In dit licht begrijpen we ook wat er van de Heere Jezus, de grote goede Herder, geschreven staat. Hij overziet de scharen die tot Hem komen en Hij wordt met innerlijke ontferming bewogen over hen. Omdat ze vermoeid en verstrooid zijn, gelijk schapen die geen herder hebben.

Persoonlijke, bijzondere hulp, toegespitst op die en die persoon, op dat en dat echtpaar of gezin – dat is het wat het huisbezoek beoogt. Met echte aandacht voor en betrokkenheid op de schapen. Geestelijke hulp en leiding, wanneer de lijnen uit de prediking worden doorgetrokken tot op het hart van degene bij wie huisbezoek wordt gebracht. Het is in dit verband treffend dat de oorsprong van het huisbezoek ligt in het pastoraat rond het Heilige Avondmaal. Zo bepaalde de Synode van Dordrecht in 1618/1619 het toen ze sprak over de roeping van met name de ouderlingen: *"... de bezoeking te doen naardat de gelegenheid des tijds en der plaatsen (is), tot stichting der gemeente, zo vóór als na het Nachmaal kan lijden, om bijzonder de lidmaten der gemeente te vertroosten en te onderwijzen..."*. Zo had Calvijn het al gedaan in zijn eigen kleine vluchtelingengemeente in Straatsburg. En zo was het sindsdien praktijk geworden in de kerken van de Reformatie. Zo ongeveer staat het nog steeds in onze eigen kerkorde. In het verlengde van de prediking richt het huisbezoek zich op de enkele mens. Om het bezwaarde geweten hulp te verlenen, om het bedroefde hart de troost van het Woord te bieden, om de schuldverslagene te wijzen op Gods genade, om de ongeregelde te vermanen en om het gewicht

voorbeeld voor de kudde te zijn in wijsheid en voorzichtigheid. Dat het hier ook gaat om de praktijk van die godzaligheid, schrijft de apostel Paulus aan Timotheüs. En dan wijst ook hij op de verborgenheid van het geloof: *houdende die verborgenheid in een rein geweten*. De Statenvertalers wijzen er bij deze tekst op, dat deze vermaning samenhangt met hun bijzondere plichten: "... zo bracht hun dienst mee dat zij met veel soorten van mensen verkeerden, die zij ook moesten onderrichten en troosten en soms ook wederspreken." De eigen woorden, gesproken tot de mensen, moesten een ondersteuning en bevestiging ontvangen in hun eigen leven. Namelijk in een heilig leven dat tot voorbeeld in de gemeente kon dienen.

luisteren

Over de vereisten van de ambtsdrager zou veel meer te schrijven zijn. Maar daarop is deze serie artikelen niet in de eerste plaats gericht. Het zou immers gaan over het huisbezoek. En daarom volsta ik nu met een speciaal te stellen eis aan de ouderlingen, samenhangend met dat huisbezoek. Ik doel hierop dat de ambtsdrager vooral moet kunnen luisteren. Dat is een heel belangrijke en tegelijkertijd moeilijke vaardigheid: luisteren. Maar het is een onmisbaar onderdeel van het huisbezoek. Wie niet weet te luisteren, komt met een boodschap die waarschijnlijk heen schiet langs het hart van de broeder of zuster die bezocht wordt. We zagen immers eerder dat in het huisbezoek zielenbezoek wordt gebracht. Het is de bedoeling dat er 'zorg op maat' wordt verstrekt. Die boodschap, dat woord dat zo veel mogelijk aansluit bij de omstandigheid van deze en die persoon, van dat schaap van de kudde. Ik zeg het nog eens met de woorden van de Heere door Ezechiël: de zwakke mag worden gesterkt, de zieke geheeld, het verbrokene verbonden, het weggedrevene teruggebracht en het verlorene gezocht. Maar dan moeten we wel weten van welke kwaal hier sprake is. Voordat de therapie wordt bepaald en het medicijn verstrekt, moet eerst de diagnose worden gesteld. Op basis van een grondig onderzoek. Dat is immers ook de werkwijze van de medicus. Een goede arts luistert eerst aandachtig naar de klachten die hem verteld worden. Eerst van daar uit vormt hij zich een gedachte aangaande het ziekte-

beeld en bepaalt een traject dat mogelijkerwijs tot genezing zal kunnen leiden. Een dokter die bij binnenkomst van zijn patiënt al naar het toetsenbord grijpt om een recept voor te schrijven, schiet zijn doel voorbij en zal niet veel succes in zijn praktijk kunnen verwachten.

Welnu, niet veel anders is het in de ambtelijke praktijk. Veel ambtsdragers menen hun schapen al bij voorbaat te kennen. Ze hebben al een 'standpunt' over hen zonder aandachtig en met werkelijke interesse en invoeling naar hen te hebben geluisterd. Het is ook een heilige kunst om de harten 'uit te halen'. Om werkelijk boven tafel te krijgen hoe de (on)geestelijke omstandigheid is van hem of haar die huisbezoek ontvangt. Ik realiseer me: het echte en onbevangen luisteren is een van de moeilijkste vereisten in het huisbezoek. Daarvoor is aan de zijde van de ambtsdrager een waarlijk geestelijke antenne nodig. Om ook door de woorden heen te kunnen luisteren en in het

hart te zien. Om ware nood te peilen en voorgewende nood te ontmaskeren. Om door rookgordijnen heen te kijken. Om schuchtere zielen aan te moedigen en brutale mensen in de spiegel te laten zien.

Bij dit alles geldt vooral het gewicht van de dingen. Ambtelijke zorg is zielszorg.

Wanneer niet goed geluisterd wordt, kan een verkeerde conclusie worden getrokken en een onjuist pastoraal advies worden verstrekt. Met dienstegevolge grote geestelijke missers. Waardoor misschien zielen op een dwaalspoor worden gebracht of gehouden en mensen voor de eeuwigheid worden misleid. Of waardoor schroomvallige en bedeesde zielen de aanmoediging wordt onthouden die juist aan hen moest worden verstrekt. Ware zielszorg, echt geestelijk huisbezoek – wie is tot deze dingen bekwaam... "Och, schonkt Gij mij de hulp van Uwen Geest..."

J.M.J. Kieviet

GODSDIENST THUIS

~ verslag Algemene Vergadering LCJ te Bunschoten, 19 mei 2005 ~

"De HEERE dienen in het gezin vergt veel, zo niet alles," zegt ds. J. Van Amstel in zijn referaat.

Hij gaat hiermee in op het thema voor deze avond: 'Godsdienst thuis'. Aan de hand van het referaat van de predikant uit Ede en een aanvullend co-referaat door Maarten van Middelkoop denken we met elkaar na over de praktische invulling daarvan. Met een kleine honderd aanwezigen is de zaal van de 'Fonteinkerk' goed gevuld.

Rustdag

Ds. Van Amstel wijst erop dat het oprecht dienen van de Heere heel wat tijd vraagt. "In de eerste plaats in het tijd hebben voor de Heere Zelf en in de tweede plaats tijd hebben voor elkaar. Dat kan geen gestalte krijgen in een gehaast leven. Daar is rust voor nodig."

Praktische invulling volgt als hij verwijst naar de zondag, die de Heere hiervoor gegeven heeft:

"Tijdig opstaan en tijdig naar de kerk gaan is een wezenlijk onderdeel in het dienen van de Heere als gezin." Goed voorbeeld gaat vooraf aan goed vol-

gen. "Ik en mijn huis, zo is dan de praktijk van de godsvrucht. En vanuit die zondag zal de dienst des HEEREN ook in de week gestalte zal krijgen."

Vorbereiding

Dat 'het beoefenen van huisgodsdienst', zoals je dat in je gezin tot uiting hoopt te brengen, al begint voordat je getrouwd bent, is een duidelijke zaak voor de Edese predikant. Hij wijst hierbij op de toegevoegde waarde van huwelijks catechese en goede gesprekken met de predikant of ambtsdrager, maar zeker ook de eensgezindheid van het (toekomstige) echtpaar.

Boekentafel

In de pauze is er ruimte voor onderlinge gesprekken onder het genot van een kop koffie of thee. In de zaal staat een tafel ingericht met boeken, die allemaal handelen over het besproken onderwerp. Bezinnende boeken (voor ouders) maar ook praktische methodes voor huisgodsdienst met (kleine) kinderen.

Na de pauze neemt Maarten van Middelkoop het woord. "De instelling van de ouders is bij 'Godsdienst thuis' van groot belang. Jeugdwerk is 'dwei-

len met de kraan open' wanneer de gezinnen niet meer functioneren als kerkjes in de kerk."

Enquête

Vier kernwoorden komen aan de orde wanneer Maarten de resultaten laat zien van een gehouden enquête onder 'LCJ-jongeren': gebed, de plaats van de Bijbel, zingen en de preek.

Door middel van grafieken toont hij aan dat het lang niet altijd vanzelfsprekend blijkt te zijn dat er binnen een gezin meer gedaan wordt aan huisgodsdienst dan lezen en danken na het eten.

Gebed

Zo blijkt dat in 20% van de gezinnen het geen gewoonte is hardop aan tafel te bidden en danken. Ook het gebruik van formuliergebed en vrij gebed komt aan de orde. Maarten stipt hierbij aan 'dat het van belang is dat kinderen leren bidden, en dan niet alleen van dominee of voorzitter van de vereniging. Je ziet regelmatig dat jongeren geen dagsluiting durven te verzorgen, omdat ze het thuis niet gehoord/geleerd hebben.'

Bijbel

Slechts een klein percentage van de 324 geënquêteerden (11%) geeft aan dat er aan tafel door ieder gezinslid in eigen Bijbel (mee)gelezen wordt. Het aantal gezinnen dat ter compensatie een gezamenlijke dagopening of -sluiting heeft waar wel meer tijd is om het Woord samen te bespreken, is uiterst klein.

"Om vragen over het gelezene te beantwoorden, zal er gesprek moeten zijn. Hierin geldt zeker dat het een goede gewoonte is als vader/moeder initiatiefnemers zijn als de kinderen nog heel klein zijn. Dat kan heel goed door middel van het gebruiken van een methode, bijv. 'Om het Woord' of 'Leert van Mij'. "De HEERE aan wie ouders zich verplichten bij de doop, belooft Zelf door de middelen te werken!"

Zingen

Als we de grafiek over 'zingen' bestuderen, is opvallend dat 59% van de ondervraagden nooit zingt met elkaar als gezin. En dat terwijl er onderaan de bladzijdes van vele dagboekjes (die wel veel gebruikt worden na het lezen van de Schrift) vaak wel toepasselijke psalmverzen genoemd worden.

Preek

Ook de vragen die handelen over het bespreken van de preek laat qua uitkomst geen al te gunstige waarden zien: "Blijkens het onderzoekje vindt in minder dan een derde van de gezinnen waaruit gereageerd is wekelijks gesprek n.a.v. de preek plaats. Tweederde soms, maar in ieder geval is er geen geordende plaats en goede gewoonte om je na een preek met elkaar af te vragen wat deze dienst voor jou, voor het gezin te zeggen heeft."

Verandering?

"Tenslotte: wat vinden de jongeren ervan zoals het bij hen thuis gaat? Uit de antwoorden blijkt dat het overgrote deel het 'best' vindt. Gewoon goed. Genoeg zo." Maarten wijst erop dat er slechts een paar jongeren zijn die opschrijven dat ze bepaalde dingen zelf anders willen doen, met name 'meer gesprek voeren'. Hoe zal

het deze jongeren vergaan als zij kinderen krijgen? Het is de Heere die zegent tot in het 3e en 4e geslacht. Zo groot is de verantwoordelijkheid voor ouders van nu!"

Hoe verder?

In het slotwoord, gesproken door Hendrik Kok, toekomstig LCJ-voorzitter, klinkt het besluit van het LCJ om zich verder te verdiepen in het vanavond besproken thema. Dit met het oog op het tot een steun en handreiking zijn voor kerkenraden, zodat zij, zoals ds. Van Amstel zegt, "het een en ander zouden kunnen stimuleren en daar leiding aan kunnen geven, opdat ook in dit opzicht vanuit het verbond der genade met Gods beloften en eisen rekening wordt gehouden en het des te meer gestalte ontvangt wat Jozua beleet: ik en mijn huis, wij zullen de HEERE dienen."

Esther Kok

BRIEVEN AAN OUDERS (54)

Onvolmaakte ouders en een volmaakt kind – kan dat? U zegt terecht dat kan niet! Want de Schrift zegt: "Wie kan een reine geven uit een onreine?" Toch is er één Kind geweest dat volmaakt was: het Kind Jezus. U weet hoe de onverbreekbare keten die een ieder aan Adam vast-snoert, verbroken werd. "De Heilige Geest zal over u, Maria, komen, en dat Heilige dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon zijn". Het Kind Jezus helemaal beeld van God, Profeet, Priester en Koning, ware kennis, gerechtigheid en heiligheid. Denkt u in de betekenis daarvan. Jozef en Maria hoefden nooit te vermanen, nooit de dingen te herhalen. Het Kind Jezus was altijd gehoorzaam, gewillig en vriendelijk. Het plaagde ook nooit andere kinderen. Zal die volmaaktheid van hun Kind voor Jozef en Maria altijd meegevalen zijn? Ik denk aan een interview van een journalist met Albert Schweitzer. Die dokter offerde zijn leven helemaal op temidden van melaatsen in het donkere Afrika. Die journalist schreef dat hij hard had willen weglopen. De oorzaak? Wel – zijn onvolmaaktheid kwam zo scherp uit tegenover de volmaaktheid van die dokter. Zullen Jozef en Maria niet al meer hun gebreken zijn gaan zien zich vergelijkend met hun Kind? 't Zelfde

kan u overkomen wanneer u iemand ontmoet die zo zeer de verborgen omgangen met God kent, waar zo zeer de tere vreze des Heeren is, die zo voortdurend wandelt met de Heere, die zo dicht met en bij de Heere leeft. Dat kan ons zelfs kriebelig maken. Zelfs kunnen we de stekels opzetten, ja venijnig worden. Omdat onze tekortkomingen zo aan het licht komen.

We weten niet veel van de kinderjaren van de Heere Jezus. We lezen dat Hij toenam in wijsheid en in genade bij God en de mensen. Toch is dat ene zinnetje uitermate belangrijk. Dat tussenzinnetje luidt: "en was hen onderdanig". Maak daar niet van een slaafse onderdanigheid. 't Was een kinderlijke onderdanigheid. Hart en hoofd, innerlijk en uiterlijk stemden helemaal overeen. Dit ene zinnetje zegt: hier is dé Mens, de Verzoener en de Hersteller.

Ouders, als het wel is met ons, zingen we: "Denk niet aan de zonde mijner jonkheid". Wat is de kwaal in de kinderjaren, en in heel ons leven? Geen onderdanigheid, geen gehoorzaamheid. Doende de wil des vleses en der gedachten. Niet gedaan, niet geleefd naar wat God geboden heeft. Zwaar en menigmaal Zijn geboden overtreden. Die kwaal openbaart zich al in de kinderjaren. De wil van Jantje komt te

staan tegenover de wil van vader, van moeder. Dat gaat blijken op school, in het catechisatielokaal, en op alle terreinen van het leven. We kunnen 't noemen de wortelzonde. 't Is begonnen in het paradijs. Niet doen wat God wil, niet buigen onder het gezag dat God gesteld heeft.

Wil God zulke ongehoorzaamheid ongestraft laten? Neen – Hij vertoornt Zich schrikkelijk. O wat is het Kind Jezus ook voor onze kinderen noodzakelijk. Door het geloof dat de

Heilige Geest werkt komt er eenheid met Christus. Wordt mijn ongehoorzaamheid de Zijne en Zijn gehoorzaamheid de mijne. Dan ziet God mij aan alsof ikzelf alle gehoorzaamheid heb volbracht. Tegelijkertijd is er herstellende genade. Dan is er het begin van de nieuwe gehoorzaamheid. Dan gaat ons kind schreien wanneer het ongehoorzaam is geweest.

P.v.Zonneveld

TITUS - 10

Nog één keer geven we aandacht aan wat de Heere in Zijn Woord ons vertelt over Titus. We hebben al gezien dat deze medewerker voor de apostel Paulus van groot nut is geweest. Paulus durfde hem ook allerlei delicate taken toevertrouwen. Zo is Titus bezig geweest op het terrein van conflictbeheersing. Eveneens op het terrein van gemeente-opbouw. De Heere had hem met rijke gaven toegerust waardoor hij in staat was in deze dingen vruchtbaar bezig te zijn.

Het blijkt dat Titus niet altijd op Kreta werkzaam is gebleven. Trouwens, in zijn brief aan Titus had Paulus hem al gevraagd om zich bij hem te voegen in Nicopolis (3:12). Een ander zou dan zijn taak op Kreta van hem overnemen. Of Artemas, of Tychikus. En zo zal het dan wel gegaan zijn.

Paulus' levensavond

Maar dan is er nog één mededeling die Paulus omtrent Titus heeft gegeven. Ik doel op wat hij over hem schrijft in de laatste brief, die we van zijn hand hebben en dan ook nog in het laatste deel van die brief. Een van de laatste dingen die Paulus heeft vermeld gaat dus over Titus.

Het is in de tweede brief die Paulus schreef aan Timotheüs, een andere geestelijke zoon. Paulus zit dan gevangen. Het zal zijn laatste gevangenschap zijn. Hij komt niet meer vrij. Gaat de celdeur straks open dan is dat om Paulus naar het schavot te brengen, waar hij 'als een drankoffer geofferd zal worden'. Hij weet dat. Hij weet dat de tijd van zijn ontbinding aanstaande is. Daarover schrijft hij ook en hij doet het niet eens met weemoed. Er spreekt verwachting uit zijn woorden. Hij heeft uitzicht op de kroon der rechtvaardigheid, die hij

ontvangen zal als hij straks zijn loop definitief beëindigd zal hebben. Uit de handen van de Heere, de rechtvaardige Rechter, zal hij die kroon ontvangen. Nee, daar twijfelt de apostel niet aan. Hij mag zeggen, dat hij het geloof behouden heeft. Dankzij Gods bewarende genade. Dankzij de nimmer-aflatende trouw van zijn Heiland.

Maar Paulus staat hierdoor niet buiten de werkelijkheid. Hij is echt mens, met bepaalde behoeften en verlangens en gevoelens. Daar maakt hij geen geheim van, als hij laat weten dat hij zich eenzaam voelt in zijn donkere cel. Daarom verlangt hij naar de komst van Timotheüs. Hij dringt er bij hem dan ook op aan hem te komen bezoeken, nu het nog mogelijk is. Laat Timotheüs er dan toch wel haast mee maken. En laat hij een aantal dingen meebrengen, die de apostel in de laatste fase van zijn leven nog van nut kunnen zijn.

Waarom is hij zo eenzaam? Hebben de mensen hem dan in de steek gelaten? Kijkt er niemand meer naar hem om? Inderdaad, op dit punt heeft Paulus zo zijn teleurstellingen opgedaan. Onder andere is hij diep geschokt geweest door het vertrek van Demas, die gedeserteerd is omdat hij de tegenwoordige wereld weer lief gekregen heeft. En tijdens zijn eerste verhoor voor de keizerlijke rechtbank zat er niemand in de getuigenbank, die het voor Paulus opnam. Dat alles heeft hem sterk het gevoel van eenzaamheid gegeven.

Maar behalve mensen die hem in de steek gelaten hebben zijn er ook anderen, die eveneens vertrokken zijn, maar dan wel op een heel andere manier. Hun namen noemt Paulus

ook. Crescens en Titus. Waar zijn die dan heen? Crescens is naar Galatië gereisd. Bedoeld zal zijn Gallië, de streek die we tegenwoordig Frankrijk noemen. En Titus is naar Dalmatië gegaan, aan de kust van de Adriatische Zee. Ze zijn gegaan naar gebieden waar het Evangelie nog niet eerder verkondigd was. Gebieden, die nog helemaal verkeren in de greep van de duisternis van het heidendom. Dat mocht zo niet blijven. Ook in die streken moet de blijde boodschap gebracht worden. En ongetwijfeld in overleg met de apostel, die zelf zoveel heeft mogen doen in de verbreiding van het Evangelie is toen besloten dat de een hierheen en de ander daarheen zou gaan. Zo is ook Titus uit Paulus' omgeving vertrokken. Paulus heeft vrijwillig afstand van hem gedaan, hoe graag hij hem ook bij zich had willen houden. Maar de belangen van Gods Koninkrijk zijn van meer gewicht dan Paulus' eigen verlangens. En als de Heere roept, zou Paulus Titus dan bij zich willen houden?

Dit tekent Titus opnieuw als een man, die zichzelf ervoor over heeft om zich in de dienst des Heeren restloos ter beschikking te stellen. Eigen belangen verloochent hij. Als hij maar nuttig mag wezen. Is dat niet de juiste mentaliteit voor mensen, die in Gods Koninkrijk te werk gesteld worden?

Afscheid nemen

Toen kwam echter wel het afscheid. Een afscheid voorgoed. Ze zullen elkaar niet weer zien. Dat weten ze allebei. Mogelijk hebben ze toen aan elkaars hals gehangen en geweend, zoals dat ook het geval was toen Paulus eens afscheid nam van de ouderlingen van Efeze (Hand. 20:37). Titus, de metgezel, de mede-arbeider, de broeder, de oprechte zoon neemt afscheid van zijn geliefde geestelijke vader en oudere vriend. Dat valt niet mee, want de band is zo sterk. Nog één keer valt de deur achter Titus dicht en hij is weg. Paulus blijft alleen achter. Pas in de hemel zal hij hem weerzien. Is het erg voor Paulus? Ach, hij is al zo dicht bij de hemel. Zo dicht bij de verlossing van zichzelf ook.

Maar Titus moet voorlopig nog verder. Verder zonder zijn geestelijke vader. Dat zal nog wel wennen zijn. Op Kreta kreeg hij nog wel eens een brief van hem. Dat zal in Dalmatië niet meer het geval zijn. Daar worden

geen brieven van Paulus meer bezorgd. Daar moet hij het zonder de adviezen van zijn vaderlijke vriend doen. Mogelijk heeft hij daar dan nog wel eens die oude brief voor de dag gehaald, die hij op Kreta ontving. Immers, ook in Dalmatië zal het werk van gemeente-opbouw langs dezelfde lijnen dienen te geschieden.

Dat is dan het laatste wat we van Titus weten. Zijn vertrek naar Dalmatië. Hij is verdwenen uit het leven van Paulus. Hij verdwijnt ook uit ons gezicht. Zo nemen ook wij afscheid van hem. Net zo goed als we een keer van iedereen afscheid moeten nemen. Van geestelijke vaders. Van broeders. Als het tijd is om te gaan. Dat kan heel dichtbij zijn. Zijn we bereid? Kunnen we loslaten, desnoods met pijn, maar toch gewillig gemaakt door de overwinnende genade van de Heere?

En als we nog verder moeten, zijn we dan toch bereid anderen los te laten? We hebben er genade voor nodig. Maar genade is ook daarvoor genoeg. Als we maar aan Gods kant mogen staan en bij Hem een onderkomen hebben. 'De Heere is mijn deel; daarom zal ik op Hem hopen'.

Nu al komt het uur van Paulus' ontbinding naderbij. Nog een aantal jaren en dan zal ook Titus gaan. Alweer afscheid nemen. Maar dan om Thuis te komen. Dan mag hij zijn werk neerleggen en overdragen. Het werk van conflictbeheersing, want waar hij heengaat zijn geen conflicten meer. Geen misverstanden. Geen oneffenheden, die de omgang met elkaar vertroebelen. Twist en wrok verdwijnen en alles zal door de vrede bloeien. Ook het werk van gemeente-opbouw houdt daar op. Daar is de gemeente opgebouwd. Volmaakt in haar Heiland. De bruid zal geen vlek en geen rimpel meer hebben. De Bruidegom zorgt ervoor dat Hij haar als een volmaakte bruid aan Zijn Vader en de engelen kan voorstellen.

Tot zolang vraagt de Heere getrouwheid. Zeker in het werken in Zijn Rijk. Getrouwheid op de plaats waar Hij ons stelde, ieder in het zijne. Maar dan in het werk des Heeren. Niet in het werk dat wij er zelf bij gefantaseerd hebben en waar we soms nog meer in zien dan in het werk des Heeren. Getrouwheid in het gebruiken van talenten en gaven. En niet

denken, dat de kerk van ons is en van onze inspanningen afhankelijk is. Verlost van elke kramphouding. Intussen ook bereid om los te laten. We zijn toch niet onmisbaar. Zelfs Paulus kon weggegaan. En Titus ook. Als het nodig is en zolang het nodig is

zal de Heere ervoor zorgen dat anderen klaar staan om het werk over te nemen en voort te zetten. En vooral bedenken, dat Hij voor Zijn eigen zaak in staat. Dat is voldoende garantie.

P. den Butter

HET STAAN IN DE DIENST HET PERSOONLIJK GEBED.

We weten dan men zich zomaar niet in de dienst kan plaatsen. Roeping is voor alles noodzakelijk. Wie niet geroepen is door de Heere komt niet wettig tot het ambtelijke leven. Daarbij zijn studie en opleiding twee belangrijke zaken. In de Schrift wordt het gevonden. De profetenzonen kunnen we er bij betrekken. Verder zijn onderzoek naar genadestaat en studie vereist. Na gunstige uitslag wordt men toegelaten tot het ambt van dienaar des Woords. Daarna volgt de kerkelijke bevestiging. Een belangrijke, beslissende zaak. Vanaf dat moment is men dienaar van het Woord. Zoals we weten geschiedt de bevestiging door een predikant. Na prediking die betrekking heeft op het dienstwerk wordt het bevestigingsformulier gelezen. Dat is een kerkelijk formulier. Men is er aan gebonden. In de kerkorde is dit vastgelegd. In dit formulier staat heel wat. Belangrijk voor de bevestigde, maar ook voor de aanwezige predikanten. Want het formulier blijft spreken en vragen stellen. Men dient er naar te leven, te handelen. Heel de dienstperiode. Na emeritering kan men het niet naast zich neerleggen. Zeker men staat dan niet meer in vaste dienst, maar men mag ambtelijk werk blijven verrichten. En ook daarvan moet men reenschap afleggen. Men blijft ambtsdrager tot de dood. Nu staat er in het bevestigingsformulier dat daardoor zo grote dingen uitgericht worden. De Heere gebruikt de ambtelijke dienst tot zaligheid van zondaren. De uitbreiding en de opbouw van Zijn Koninkrijk. Tot de heerlijkheid die ons beschreven staat in het boek Openbaringen. Wanneer we nu het hele werk overzien waartoe een predikant zijn hele leven lang geroepen wordt, dan zouden we kunnen zeggen het is meer het werk voor een engel dan voor een mens. Maar de Heere roept tot het werk. Hij sprak tot Gideon: Ga heen in deze uw kracht. Wonderlijk een boerenknecht werd

geroepen tot strijden. Tot militaire daden. Maar de Heere zou hem helpen en leiden. Hij zou Israël verlossen uit de hand van de Midianieten. Tot verzekering en versterking werd door de Heere gezegd: heb Ik u niet gezonden? Calvijn zegt: God de Heere roept mensjes uit het stof opgerezen. De Heere leert spreken van zonde en genade. Van verlorenheid en verlossing. Nu wil dit niet zeggen dat het gebed nagelaten mag worden. In de eerste plaats mag het persoonlijk gebed niet ontbreken. Het gebed moet zelfs de ziel van het leven zijn. Een predikant moet het uitstorten van zijn hart kennen voor de Heere. Hij is in de gemeente de man die staat op de grens van de tijd en de eeuwigheid. Tussen de Heere en de gemeente. In dit verband zegt Calvijn: de dienaar moet zich bewust zijn dat hij staat onder vier ogen met God. Vandaar dat het spreken tot en het worstelen met de Heere geen onbekende zaak mag zijn. Voor eigen leven is het noodzakelijk om de Drieënige God te kennen en al meer te kennen. Die kennis alleen geeft levensverrijking en levensverdieping. Van een theoloog las ik: het gebed blijft onmisbaar. Als zelfs de Geest de diepten Gods eeuwig doorzoekt wanneer komen wij daar dan ooit mee klaar? In God komen we nooit uitgestudeerd. Een dominee moet hard studeren. Boeken mogen zijn vrienden zijn, met wie hij dagelijks omgaat, maar als hij met God niet als met zijn intiemste Vriend omgaat, wordt hij nooit een theoloog noch minder een herder en leraar. Al ziet hij zichzelf zo en wordt hij zo genoemd. We weten dat voor een christen het gebed steeds nodig is. De Heere zegt: bid zonder ophouden. Dit bevel, dit heilig privilege, mag een predikant niet vergeten. Christus Jezus dient gepredikt te worden, maar het gebedsleven van Jezus moet bekend zijn. Het gebedsleven had in Zijn leven een zeer voorname plaats. We moeten zeggen dat

*Dit is, dit is de poort des HEEREN;
daar zal 't rechtvaardig volk door treên.
Psalm 118: 10 (ber.)*

Door Gods genade is in Christus ontslapen onze lieve, zorgzame
moeder, schoonmoeder en oma

Neeltje van der Ent-Middelhoek

sinds 12 december 1997 weduwe van Hendrik Cornelis van der Ent v.d.m.

Geboren 15 augustus 1920

Overleden 25 mei 2005

Dordrecht: H.C. van der Ent
G. van der Ent-Korevaar
Mariëtte

Krimpen aan den IJssel: N.H. van der Ent

Dordrecht: J.N. van der Ent
M.M. van der Ent-Groothedde
Gerdine, Eline, Niels,
Anne-Marie, Harm

Houten: C.K. van der Ent
M. van der Ent-de Heer
Henric en Judith, Joan,
Janine, Leon

Dordrecht: H.A. de Heer-van der Ent
G.C. de Heer
Jan, Ellen, Moniek, Erik

Bratislava: F.J. van der Ent
(Slowakije) J. van der Ent-Ligthart
Lisette, Nelleke, Esther

Corr. adres: Aletta Jacobs-erf 39
3315 EA Dordrecht

De teraardebestelling heeft zaterdag 28 mei plaatsgevonden op
begraafplaats "Essenhof" te Dordrecht.

Zijn leven stond in het leven van het gebed. Hij stond in gedurige relatie tot Zijn Vader. De wil van Zijn Vader beheerste Hem. Nachten bracht Hij door in het gebed. Welk een gebed sprak Hij uit in de lijdensnacht. Zijn eerste gebed aan het kruis was een gebed, maar ook het laatste. Zijn hogepriesterlijk gebed liet Hij vastleggen voor ons zonder het woord 'amen', dat betekent dat de inhoud door Hem nu in de hemel gebeden wordt. Door de genadekracht van de bidder Jezus Christus zal een dienaar van het Woord een man zijn van veel gebeden. In de studeerkamer, op de kansel en op zijn weg door de gemeente. En beheerst hem het gebed van de tollenaar, o God wees mij de zondaar genadig, dan zal de genade van de Heere Jezus, de liefde van God de Vader en de gemeenschap van de Heilige Geest hem niet onbekend zijn. Er komt verdieping, versterking en vertroosting. De Heere geeft uitzicht en doorzicht in alles. Moed, krachten, inzet, liefde en toewijding. Lof zij de Heere. Men kan zingen: God zij altoos op het hoogst geprezen. Lof zij Gods goedertierenheid. Die nimmer mij heeft afgewezen, noch mijn gebed gehoor ontzeid.

M.C. Tanis

ZENDINGSdag 2005

De zendingsdag van de classis Utrecht wordt weer gehouden op D.V. 25 juni aanstaande. Plaats: bij mooi weer in het Zeisterbos (achter het hertenkamp aan de Woudenbergseweg) en anders in de Rehobothkerk van de Ger. Gem. (Hoek Bergweg/ Joubertlaan, naast de Watertoren en de CGK). Programmatijden: 's morgens 10.00-12.00 uur en 's middags 13.30-15.45 uur. Het thema van de zendingsdag is: "Kom en ziet" (Joh. 1:40). De indeling van de dag ziet u hieronder.

Bij elk deelthema worden enkele verzen gezongen:

Morgenbijeenkomst

Opening, thema "Ziende blind?"

(Markus 8:18) – Ds. M.J. Kater

Toespraak, thema "Wat wil je zien?"

(Matth. 11:8-9) – Kand. A. Huijgen

Toespraak, thema "U bent gezien"

(Lukas 19:5) – Ds. H. Korving

Kindervertelling, "Bartimeüs, de blinde man" - ...

Pauze

Met ontroering nam de kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk van Dordrecht-Centrum kennis van het overlijden van

Mevr. N. van der Ent-Middelhoek

Op de leeftijd van ruim 84 jaar.

Dordrecht, 25 mei 2005.

Met dankbaarheid mag in herinnering blijven dat zij als predikantsvrouw acht jaar en als predikantsweduwe en gemeentelid nog ruim zeven jaar in ons midden haar plaats mocht innemen. Haar liefde, inzet en betrokkenheid bij het gemeentelijk leven was groot. Dat haar thans een beter lot is bereid moge voor haar kinderen en kleinkinderen tot troost en bemoediging zijn. De Heere gedenke hen in Zijn gunst en goedheid.

De kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk Dordrecht-Centrum,

Ds. A. van de Weerd, predikant;

W. Zeeders, voorzitter;

Drs. J. de Heer, scriba.

Middagbijeenkomst
Toespraak, thema "Dienend kijken"
(Fil. 2:1-8) – Evang. H. Bor
Toespraak, thema "Zien of gezichts-
bedrog" (Openb. 1:7) –
Ds. B. de Romph
Sluiting

Op deze dag zal er veel gelegenheid
zijn om elkaar te ontmoeten, samen
te zingen en geld bijeen te brengen
ten bate van de zending. Voor de kin-
deren wordt ook aandacht besteed.
Hartelijke groet,

Zendingscommissie CGK Zeist

ZENDINGS DAG CHR. GEREF. KERK DAMWOUDE

De Christelijke Gereformeerde Kerk
van Damwoude en die van Broek-
sterwoude-A houden D.V. zaterdag
11 juni a.s. hun jaarlijkse zendings-
middag.

Thema van de bijeenkomst, die in de
kerk van Damwoude zal plaatsvin-
den, is "Gij zijt het licht der wereld"
(Matth. 5:14).

Sprekers zijn: Ds. A.A. Egas en Ds. A.
v.d. Zwan.

Laatstgenoemde zal op een aanspre-
kende manier verslag doen van zijn
reis door Rusland over de verkondi-
ging van het evangelie aldaar.

Verder zal het gemengd koor
"Magnaliadei" uit Groningen het
geheel muzikaal omlijsten.

Voor de kinderen van 4 t/m 10 jaar is
er een speciaal kinderprogramma,
voor die van 0 t/m 3 jaar is er oppas
aanwezig.

Er zal een speciale zendingsmarkt zijn
waar u artikelen kunt kopen.

De opbrengst van deze middag is
voor een project in Rusland waarvan
u dus het een en ander zult horen.

Jong en oud hartelijk welkom.

Aanvang van de bijeenkomst is
13.30 uur.

*Zending en
evangelisatiecommissies*

Friedensstimme zorgt voor

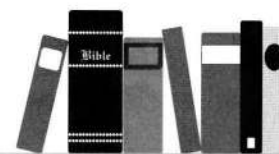
*Bijbels, evangelisatiemiddelen,
Russische evangelisten
en hun gezinnen*

Uw gebed en meeleven zijn daarbij nodig!

*Ondersteun dit werk door uw gift
op giro 4132334*

Postbus 15
2800 AA Gouda
T 0182 - 538 544
F 0182 - 572 582
E info@friedensstimme.nl
I www.friedensstimme.nl

BOEKBESPREKINGEN

*Profl dr. A. De Reuver, Meer dan een
teken, 83 blz., € 7,50, Uitgeverij
Groen, Heerenveen, ISBN 90-5829-
533-8.*

De ondertitel luidt: 'De doopbelofte in
reformatisch perspectief.' Dit boek-
je, dat in kort bestek veel biedt van
het erfgoed uit het verleden, is het
tweede deel in een serie van hoge-
school 'de Driestar' in samenwerking
met uitgeverij Groen. De auteur kiest
ervoor zich te concentreren op het
beloftekarakter van de Doop, waarbij
andere aspecten onderbelicht of
ongenoemd blijven. De opvattingen
van twee reformatoren worden
belicht: Maarten Luther en Johannes
Calvijn, alsook van twee Nadere
Reformatoren: Willem Teellinck en
Wilhelmus à Brakel en de negtien-
de eeuwse Hermann Friedrich
Kohlbrugge.

*Bert Hofman, Ken je het Wilhelmus?
45 blz., gebonden, € 9,95, Uitgeverij
Groen, Heerenveen, ISBN 90-5829-
535-4. Het keurig uitgevoerde boekje
is bestemd voor alle inwoners van ons
land, maar vooral voor leerlingen van
basisscholen en Nederlanders die uit
andere landen afkomstig zijn. Het*

Psalmzangavond in de Grote Kerk te Elburg

Op D.V. zaterdagavond 11 juni a.s. hoopt de Bond tegen het Vloeken haar
jaarlijkse zangavond te houden in de Grote Kerk in Elburg. Medewerking
zal worden verleend door christelijk mannenkoor Jeduthun, uit
Amersfoort o.l.v. Arie Kortleven. De koorzang zal worden begeleid door
Marcel van de Ketterij. De samenzang wordt begeleid door Gerrit Jan van
de Werfhorst. De meditatie zal verzorgd worden door ds. W. Bos (Bthv en
legerpredikant).

De Bond tegen het Vloeken zet zich in voor een goed gebruik van Gods
Naam. Door middel van deze samenzangavond willen we hier graag
uiting aan geven.

De avond begint om 19:30 uur en de toegang is gratis. Er zal een collecte
gehouden worden voor de Bond tegen het Vloeken. Verder is er een ver-
kooptafel aanwezig.

Iedereen is van harte welkom!

boekje is een geschikt instrument om een bijdrage te leveren aan het beter begrijpen van ons volkslied en het beter mee kunnen zingen ervan. Er is een cd bijgevoegd om de melodie gemakkelijk onder de knie te kunnen

krijgen. Achterin zijn verwerkingsvragen opgesteld. Het is de werkelijkheid dat ons volkslied ook gezongen wordt bij voetbalwedstrijden, maar een opname hiervan op de cd vind ik niet nodig. Alle vijftien coupletten van het

Wilhelmus zijn opgenomen in de oorspronkelijke tekst en in een hedendaagse vertaling.

• Opleiding • Vertaalwerk • Eigen drukkerij • Lectuurverspreiding • Diaconale hulpverlening

Ching-Hu kan niet naar school waar uit de Bijbel gelezen wordt...

**Help jonge Chinezen voor een
christelijke opvoeding.**

**Steun Stichting Bijbelse Hulpverlening China! Stort uw gift op
bankrekening 3473.76.029 en geef de Chinezen het Evangelie!**

Bescherm joodse kinderen tegen terreur!

**De christelijke stichting
"Vrienden van het Cheider"**

- Zorgt voor beveiliging van de joods- orthodoxe school "het Cheider" in Amsterdam
- Keert zich tegen antisemitisme en terreur
- Helpt joodse kinderen

**Maak uw gift over op Giro 419925 Bank 65.30.14.643
t.n.v. Vrienden van het Cheider- Veenendaal
Zie ook onze website www.cheidervrienden.nl**

Vakantie op Texel

Rust en ruimte, in eigen sfeer, alle jaargetijden

Comfortabele bungalows

Nog enkele boekingen mogelijk t/m week 27 en vanaf week 33.

5 nieuwe chalets

Kom genieten van jonge lammetjes, broedende vogels en de ontluikende natuur.

Deelweken mogelijk.

Welkom!

Nieuwe brochure: bel 0222 31 83 91

't Boekendal

Winkelcentrum Urkerhard
Nagel 48, 8321 RG Urk

Tel: 0527 - 682110 Fax 0527 - 688668

**Boeken & Bijbels
CD's en Bladmuziek
Schoolartikelen
Kadoartikelen
Kopieerservice
Wenskaarten**

Verzending door heel Nederland

Eén telefoontje...

...en u bereikt het brede thuiszorgpakket van Agathos Thuiszorg: ■ Huishoudelijke verzorging ■ Lichamelijke verzorging ■ Verpleging ■ Psychosociale zorg ■ BKG Kraamzorg Heeft u een zorgvraag? Bel 010 264 07 77.

Agathos
THUISZORG

Wormerhoek 14g - Postbus 151 - 2900 AD Capelle aan den IJssel
Tel: 010 264 07 77 - Fax: 010 264 07 79
E-mail: info@agathos-thuiszorg.nl
Website: www.agathos-thuiszorg.nl

Thuiszorg met een eigen kleur